

Gabriel Colomé

L'ètica de la responsabilitat

política&prosa, 27 febrer 2021.

Isidre Molas és la referència d'una de les dues cultures del socialisme català.

«Le nouveau Molas est arrivé». *Quan tot ens semblava possible* és la segona entrega dels seus records, que no memòries, encara que ho semblin. En aquest volum acompanyem el jove estudiant de Dret, de 17 anys, a la Universitat, des del 1957 fins al 1976. Del Front Obrer de Catalunya fins a la Convergència Socialista de Catalunya, camí cap a la fundació del Partit Socialista de Catalunya-Congrés. El Partit dels Socialistes, fruit de la dissolució de tres partits per fundar-ne un de nou el 1978, quedarà marcat per la gran aportació humana i intel·lectual del Front Obrer de Catalunya, dissolt el 1970, en el si del futur de la família socialista.

La primera entrega, *El meu temps a presó* (2010), són els records de Molas empresonat. La lectura d'aquest volum s'hauria de realitzar a la meitat del segon volum. En lògica cronològica. Dos llibres personals i íntims que han estat, de ben segur, un exercici de força amb ell mateix.

Llegir Isidre Molas és un descobriment del pensador jurídic, del teòric del pensament socialista democràtic i del científic de la política. La seva tesi sobre la Lliga fixa les bases de construcció de la ciència política a Catalunya i a Espanya. El seu estudi d'estasiologia va ser una pedra angular fundacional per a la que serà coneguda com l'Escola de Barcelona.

El meu llibre favorit és *La ciutat llunyana* (1981). És un assaig que continua sent un llibre de referència. Per exemple, el capítol sobre la columna vertebral del carlisme, de Tortosa a la Seu d'Urgell, que conforma una de les cultures polítiques del comportament polític i electoral d'aquest país i ens permet, amb la mirada del 1981, interpretar els fets dels cinc anys que van del 2012 fins al 2017 en què el sistema polític i el sistema de partits d'aquest país van implodir.

Artur Mas no era conscient que dissolent el Parlament el 2012 iniciava el desastre de la nau Catalunya camí d'Ítaca. A partir d'aquesta data, els dos pilars que havien estructurat el sistema català des del 1977 entraven en crisi. A l'esquerra, el PSC debilitat per les escissions i la desafecció electoral i, a la dreta, la desaparició, impensable, de la coalició governant Convergència i Unió.

Pujol intueix el desastre

La nit electoral del 2003 ens dóna les imatges de les diferents seues dels partits. Frustració a la seu socialista, segona victòria en vots i segons en escons. En canvi, eufòria a l'Hotel Majestic. CiU ha guanyat. Mas es veu president. Tothom ha fet una lectura presidencialista de les eleccions, però Pujol ha intuït el futur desastre. Veu que és possible no obtenir la investidura en lògica parlamentària. No sumen i depenen d'ERC. Qui guanya les eleccions és qui governa. No qui queda primer. Una de les moltes lliçons de l'acadèmic-polític Molas.

Aquella nit Carod-Rovira i Saura van deixar oberta de bat a bat la porta a la coalició governamental. Tres anys al Senat tenien la seva recompensa. El 22 de desembre del 2003 Pasqual Maragall es convertia en el cinquè president de la Generalitat restaurada.

Un altre vessant de Molas és haver preconitzat el federalisme. Explicar la bona nova federalista ha estat una constant. Té mèrit en un país on els federalistes es podien comptar amb els dits de les dues mans.

El socialisme de la llibertat (1992) és l'exposició del seu ideari federal. Molas defineix el federalisme com «un ideari, una forma d'entendre la convivència que abasta des de les relacions d'un grup de persones fins a la reunió de tots els éssers humans; és la base de la convivència de persones diferents, que volen viure juntes, sent diferents».

Per tant, «l'objectiu a assolir passa per trobar un poder polític, més enllà de les fronteres i els estats, que preservi la llibertat de les persones i asseguri la prosperitat dels individus». Segons Molas, «aquest és un objectiu ambiciós, que apunta lluny, però és que la política és, precisament, apuntar lluny».

Per assolir aquest objectiu, però, «és imprescindible difondre la cultura federal per enfrontar-se a aquell pensament homogeni que considera la diferència un problema, i cal construir i avançar en una societat que està orgullosa de les seves diferències.»

El Michel Rocard català

Segons ell, aquesta cultura s'ha de difondre dins i fora de Catalunya a partir d'un objectiu històric, que és fer entendre que «Espanya és un estat compost de nacions que volen viure juntes, amb independència de com entenen uns i altres el concepte de nació». Aquest objectiu històric, però, només s'assolirà si es troben aliats per a aconseguir-lo, ja siguin amics de cap, de cor o de conveniència (conferència FRC, 4-6-2010).

Quan llegeixo els textos d'Isidre Molas, penso en Max Weber. Molas és l'exemple de l'ètica de la responsabilitat. La seva trajectòria intel·lectual i política sembla dibuixada per la influència weberiana, però beu de la cultura francesa dels anys 50 i 60 en el pensament, la literatura i la música. Més Camus que Sartre. Més Rocard, el Rocard del PSU, que Mitterrand. Més de tradició hugonot que romana.

Molas és la referència d'una de les dues cultures del socialisme català. Quines són les dues cultures, ànimes, del socialisme català? Una és jacobina, estatista, centralista, obrerista, laica i republicana. L'altra és girondina, federalista, individualista, autogestionària i cooperativista. Una mira l'Estat, l'altra, la societat. Isidre Molas, el Michel Rocard català. L'ètica de la responsabilitat.